

Het Mulier Instituut onderzoekt HET BELANG VAN DE VERENIGINGSKANTINE

DOOR JANINE VAN KALMTHOUT (MULIER INSTITUUT)

Een van de maatregelen in de strijd tegen het coronavirus is het (tijdelijk) sluiten van de sportkantines. Veel sportverenigingen zijn daar, op zijn zachtst gezegd, niet blij mee. Maar hoe belangrijk zijn sportkantines voor sportverenigingen?

Kantinegebruik

Het sluiten van de sportkantines raakt veel sportverenigingen, maar niet allemaal. De helft van alle sportverenigingen in Nederland (49%) heeft een eigen kantine (al dan niet gedeeld met andere sportverenigingen). Doorgerekend naar het totaal aantal van 26.510 sportverenigingen in Nederland zijn dat ongeveer 13.000 verenigingskantines. Daarnaast maken drie op de tien sportverenigingen gebruik van exploitantenhoreca (30%). Deze verenigingen beschikken niet over een eigen kantine, maar maken gebruik van een kantine of horeca in of bij de sportvoorziening waar de vereniging actief is (denk aan een zwem- of gymnastiekvereniging). Een vijfde van de verenigingen (21%) maakt geen gebruik van een kantine of horeca.

Kantine-inkomsten

De contributies van de leden vormen de belangrijkste bron van inkomsten voor verenigingen. Gemiddeld 58 procent van de inkomsten van sportverenigingen komt voort uit contributies. Voor verenigingen zonder een eigen kantine vormen de contributies een belangrijkere inkomstenbron (gemiddeld 67% van de inkomsten) dan voor verenigingen die wel over een eigen kantine beschikken (gemiddeld 45% van de inkomsten). Naast contributies zijn kantineverkopen en sponsoring/reclameborden belangrijke bronnen van inkomsten voor verenigingen.

Gemiddeld genereren alle sportverenigingen daarmee respectievelijk 12 en 9 procent van hun inkomsten. De verenigingen met een eigen kantine in beheer geven aan dat gemiddeld 27 procent van hun inkomsten uit kantineverkopen komt. Dat aandeel varieert van 1 procent tot 85 procent.

Een derde van de verenigingen met een eigen kantine haalt 40 procent of meer van hun inkomsten uit kantineverkopen (figuur 1). Dat zijn vaker buitensporten, vooral veldsporten zoals voetbal, hockey en tennis. Het zijn met name binnensporten en de kleinere verenigingen die in vergelijking met de andere verenigingen een kleiner aandeel (tot 20%) van hun inkomsten uit kantineverkopen halen.

De winst uit de kantine wordt door verenigingen vooral gebruikt voor het betalen van de algemene verenigingskosten zoals accommodatiehuur en trainerskosten (80%), het betaalbaar houden van de contributie (77%) en voor onderhoud van het gebouw en/of velden (43%) (figuur 2). De winst uit de kantine wordt daarmee vaak gebruikt om de vaste lasten van de vereniging te betalen. Dit onderstreept het belang van de kantine-inkomsten voor deze verenigingen. Een kwart tot een derde van de verenigingen zet (een deel van) de winst uit de kantine apart voor onvoorziene uitgaven, reservering of voor de financiering van een specifieke verenigingsactiviteit.

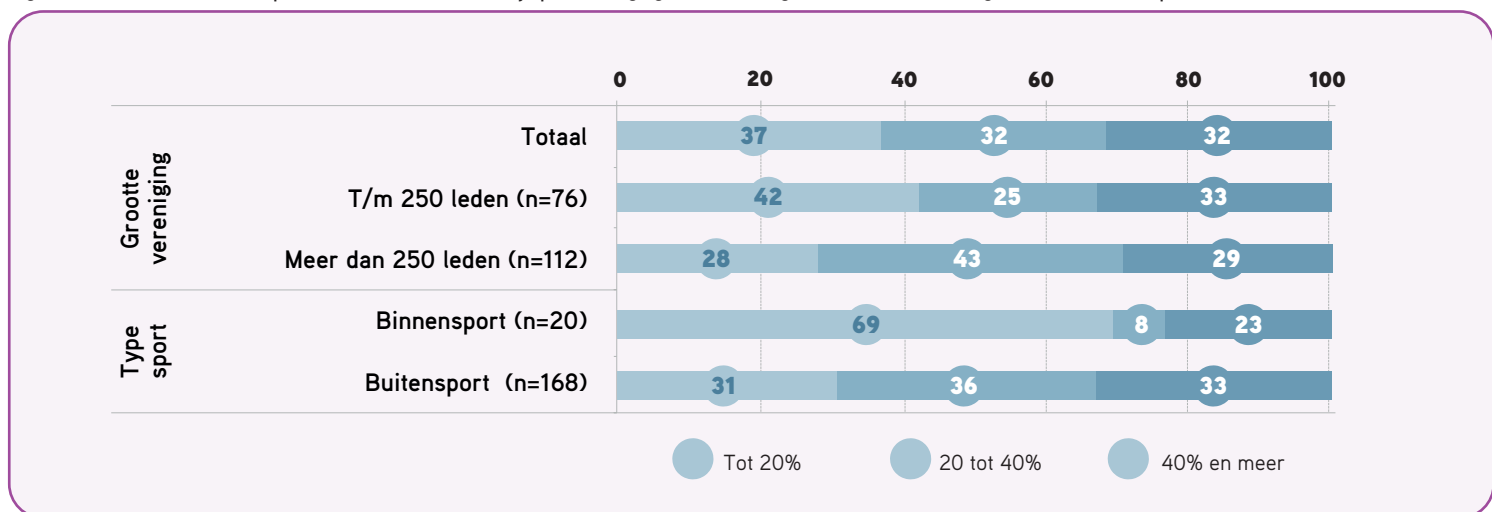
De meeste verenigingsbestuurders met een eigen kantine (88%) vinden dat de inkomsten uit de kantine onmisbaar zijn voor hun vereniging (figuur 3). Hoe hoger het aandeel kantine-inkomsten voor een vereniging, hoe vaker de kantine-inkomsten onmisbaar zijn voor de club. Met name de verenigingsbestuurders van buitensporten en in het bijzonder veldsporten (zoals voetbal, hockey en tennis) zijn het vaker dan de anderen zeer eens met deze stelling. Het zijn voornamelijk bestuurders van binnensportverenigingen die het oneens zijn met de stelling.

Kantine als middelpunt van de club

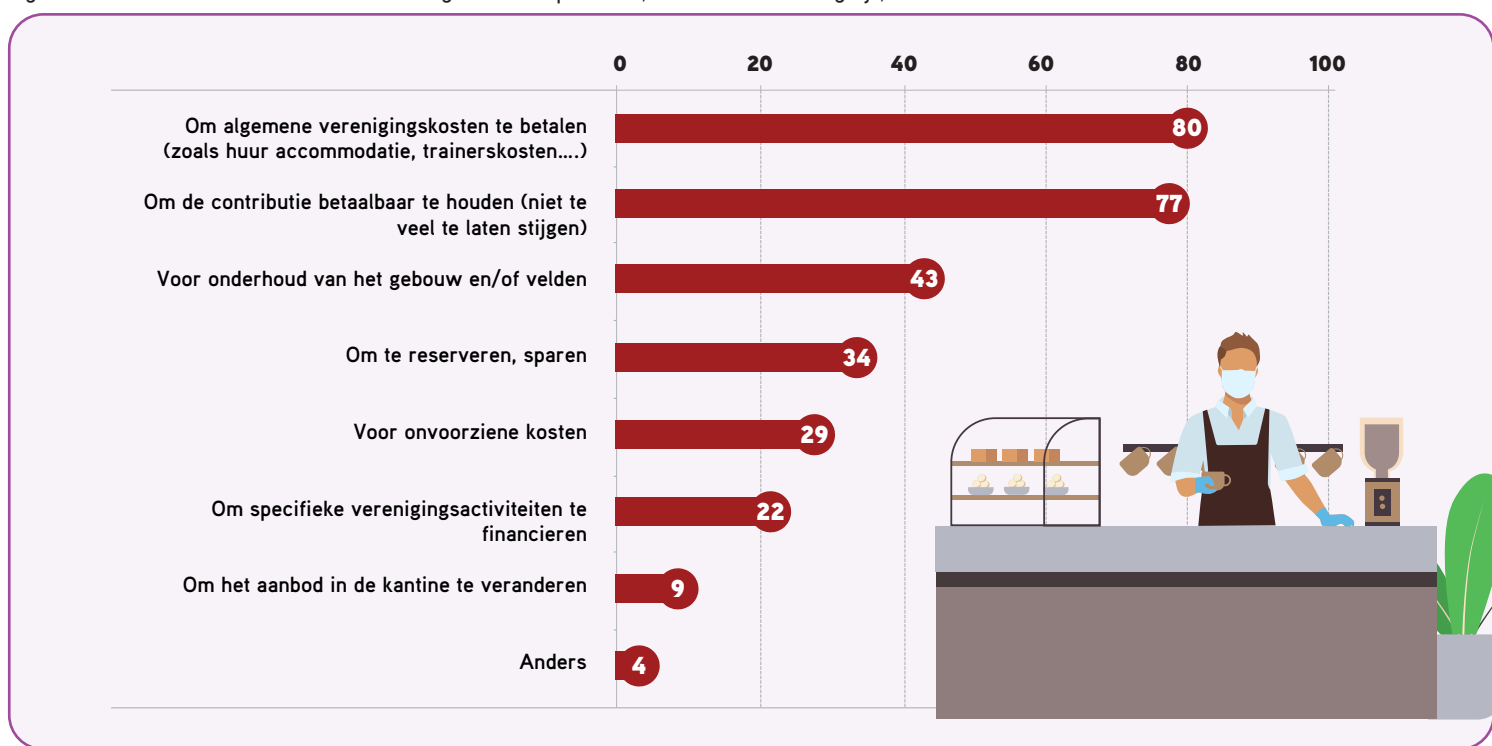
De inkomsten uit de kantineverkopen zijn van groot belang voor de verenigingen die beschikken over een eigen kantine. Een van de verenigingen in het onderzoek verwoordt dat als 'de kantine is de kurk waarop de vereniging drijft'. Daarbij worden niet alleen de financiën bedoeld. Een ander belang van de kantine bij verenigingen is de kantine als centraal ontmoetingspunt binnen de club. 'Het clubhuis/kantine binnen de vereniging is onmisbaar, hier begint en eindigt alles', 'Het sociale aspect is soms nog belangrijker dan de sport zelf'. Voor verenigingen die voor en door leden en vrijwilligers bestaan, vormt de kantine het middelpunt van de clubs, en is deze van cruciaal belang voor het verenigingsleven.

**'HET SOCIALE ASPECT VAN HET CLUBHUIS OF DE KANTINE IS
SOMS NOG BELANGRIJKER DAN DE SPORT ZELF'**

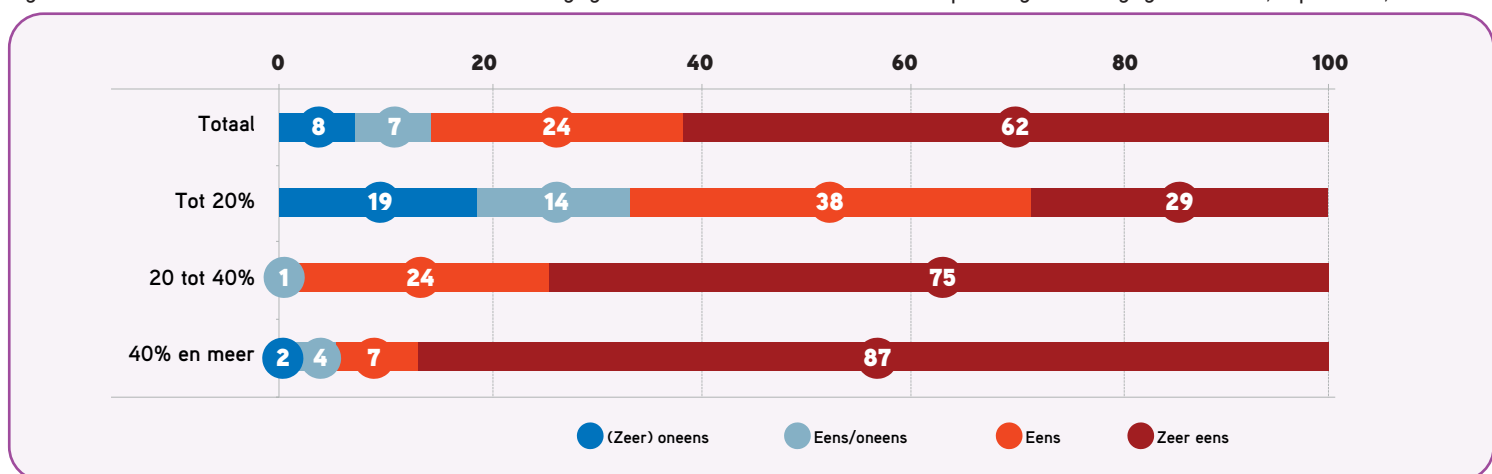
Figuur 1. Aandeel kantineverkopten in de totale inkomsten bij sportverenigingen met een eigen kantine naar achtergrondkenmerken (in procenten, n=188)

Figuur 2. Waar wordt de winst uit de kantine voor gebruikt? (in procenten, meer antwoorden mogelijk, n=188)

Figuur 3. Onmisbaarheid inkomsten uit de kantine voor de vereniging naar aandeel inkomsten uit kantineverkopten (volgens verenigingsbestuurders; in procenten, n=188)

Bron: Mulier Instituut, MI Verenigingspanel maart 2020.